

Oktober 2009

Stop discriminatie! Gelijke behandeling in de Europese Unie voor iedereen

Alle mensen zijn gelijk. Deze gedachte vormt een van de fundamentele waarden van de Europese Unie (EU). In het oprichtingsverdrag van de Unie is daarom speciale aandacht besteed aan het gelijkheidsbeginsel: artikel 13 bepaalt dat het hoogste orgaan, de Raad van de Europese Unie, maatregelen kan treffen om discriminatie te bestrijden.

Deze Raad kan beleid maken en richtlijnen ontwikkelen. Antidiscriminatie richtlijnen moeten door nationale lidstaten omgezet worden in wettelijke maatregelen. En burgers in de EU kunnen zich daar vervolgens rechtstreeks op beroepen.

Helaas is het niet zo dat alle discriminatiegronden op alle maatschappelijke terreinen op dezelfde wijze en tegelijkertijd verboden zijn.

Op het terrein van arbeid is momenteel alles goed geregeld: niemand mag een baan worden geweigerd vanwege zijn of haar geslacht, ras of etniciteit, godsdienst of levensbeschouwelijk overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie. Echter, waar het gaat om terreinen als sociale bescherming, gezondheidszorg, onderwijs en toegang tot goederen en diensten (bijvoorbeeld huisvesting en verzekeringen) heeft de EU alleen richtlijnen uitgevaardigd die discriminatie op grond van geslacht en ras of etniciteit verbieden.

Daarmee is de vreemde situatie ontstaan dat iemand volgens de richtlijnen van de Europese Unie een hotelkamer niet mag worden geweigerd omdat hij zwart is, maar wel vanwege zijn handicap. En hoewel niemand onderwijs kan worden ontzegd op basis van zijn of haar geslacht, beschermen de Europese richtlijnen iemand niet wanneer hij vanwege zijn seksuele oriëntatie de toegang tot een school wordt geweigerd.

Om dit verschil in wettelijke bescherming op te heffen ligt er nu een voorstel voor een nieuwe Europese richtlijn die lidstaten verplicht ervoor te zorgen dat burgers op alle terreinen gelijk worden behandeld. Deze richtlijn kan worden gezien als reparatiewetgeving: het heft de verschillen tussen de verschillende discriminatiegronden op en maakt duidelijk wat wel en wat niet mag als het gaat om het aanbieden van diensten en goederen, sociale bescherming en onderwijs.

Het voorstel voor de nieuwe brede richtlijn werd door het Europees Parlement in grote meerderheid gesteund. Daarmee heeft het echter nog geen kracht van wet: om in werking te treden, moet de nieuwe richtlijn unaniem worden aangenomen door de Raad van de Europese Unie, waarin de regeringen van alle lidstaten zijn vertegenwoordigd.

In Nederland discussieert de Tweede Kamer momenteel over de nieuwe richtlijn. Amnesty International vindt het van groot belang dat discriminatie zo goed mogelijk wordt bestreden en meent dat de richtlijn daaraan een belangrijke bijdrage kan leveren.

Amnesty roept de Kamerleden daarom op de Nederlandse regering aan te sporen met deze nieuwe richtlijn in te stemmen.

Want ondanks de mooie principes waarop de Europese Unie is gestoeld, is de werkelijkheid dat nog altijd vele miljoenen Europeanen slachtoffer worden van discriminatie. Uit een recent onderzoek blijkt dat discriminatie van en geweld tegen homo's nog altijd wijdverspreid is in de EU. Uit ander onderzoek blijkt ook dat de helft van de migranten in de EU die afkomstig is uit 'moslimlanden' in het afgelopen jaar discriminatie heeft ervaren op grond van een combinatie van hun (toegedichte) religie of etnische afkomst. Ook achterstelling en discriminatie van mensen met een handicap is een enorm probleem in verschillende EU lidstaten. Weliswaar is discriminatie op het werk verboden, maar vanwege weigering of barrières op school of universiteit, de onmogelijkheid om de bus te nemen, of een vacaturesite op internet te bezoeken, is het voor mensen met een handicap vaak veel lastiger om deel te nemen aan de samenleving.

Hoewel in veel lidstaten de bescherming tegen discriminatie al goed is geregeld, vindt Amnesty International dat nationale overheden en parlementariërs niet alleen vanuit eigenbelang moeten redeneren. De nieuwe richtlijn kan een grote verbetering vormen voor de positie van homoseksuele mannen, lesbische vrouwen en mensen met een handicap of chronische ziekte, ouderen of personen met een bepaalde levensbeschouwing in heel Europa – het garandeert een zelfde niveau van bescherming voor alle burgers van de EU in alle lidstaten. En dat is van groot belang, juist in landen waar de positie van deze groepen mensen momenteel nog niet goed is geregeld.